

Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361 S-742 21 Östhammar
		Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
		kommunen@osthammar.se	SE212000029001		1 31 70-6
					Östhammar
				www.osthammar.se	

Innehållsförteckning

1 Syfte och bakgrund	3
2 Analys	3
2.1 Nuläge bostadsmarknaden	4
2.2 Demografisk utveckling.....	4
2.3 Arbetsmarknad, inkomst och utbildning.....	4
2.4 Bostadsbestånd och nyproduktion	4
2.5 Privatbostads- och hyresrättsmarknaden.....	5
2.6 Geografisk analys av tätorterna	5
2.7 Mått på bostadsbrist.....	5
2.8 Bostadsbehov för olika grupper.....	5
2.9 Efterfrågan på bostäder.....	6
2.10 Bostadsbehov.....	6
2.11 Vad händer med flyttmönster och boendepreferenser nu och framåt?	6
2.12 Den regionala utvecklingsstrategin.....	8
3 Målsättning.....	9
3.1 Kommunala verktyg för bostadsförsörjning	9
3.2 Särskilda gruppers behov.....	10
3.3 Bostadspolitiska mål för Östhammars kommun	12
4 Åtgärder	13
4.1 Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt.....	13
4.2 Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värden med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer	13
4.3 Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet.....	13
4.4 Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort.....	14
4.5 Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god	14
bostadsplanering	14
4.6 Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden.....	14
4.7 Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden	15

1 Syfte och bakgrund

Vid utarbetning av förslag till bostadsförsörjningsprogram har Östhammars kommun valt att utgå från kommunens bostadsmarknadsanalys, den ”stora boendestudien (Kairos Futures 2023) samt de regionala (regional utvecklingsstrategi resp. analys av regional bostadsmarknad, Uppsala län) och kommunala utvecklingsambitionerna.

Enligt bostadsförsörjningslagen ska programmet bl.a. innehålla:

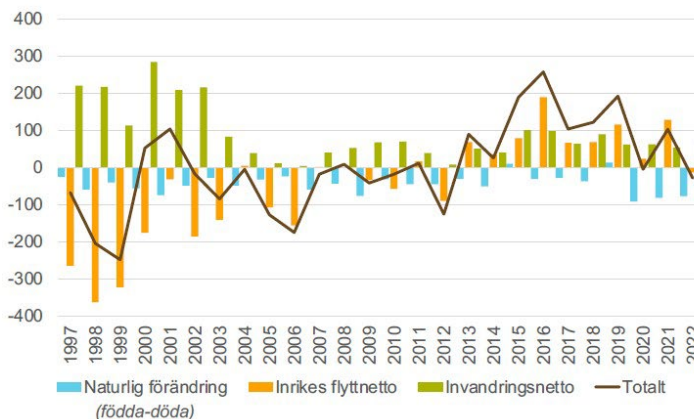
- Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
- Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål
- Hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Planen sträcker sig över flera år, samtidigt som det är viktigt att inse att förutsättningarna kan förändras under genomförandet. Detta kan ge skäl att omvärdera delar av både målsättningar och insatser i programmet.

Det är viktigt att påpeka att Östhammars kommuns bostadsförsörjningsprogram (eller riktlinjer för bostadsförsörjning) i första hand är en process som ska införlivas i ordinarie verksamhet. Dokumentet ska ses som ett stöd för genomförandet.

Övergripande befolkningsutveckling i Östhammar

Dekomponerad befolkningsutveckling, Östhammar, 1997-2022

Östhammar har haft en varierande befolkningsutveckling under de senaste åren, med befolkningsökning som regel under 2010-talet och framåt, men med en minskad ökningstakt de senaste åren. Pandemin gav ett uppsving, med ökad befolkning under 2021, som avtog under 2022.

Invandringsnettot har varit konsekvent positivt under hela 2000-talet, men högre under 1990-talets slut än under mitten av 2010-talet, vilket hör till ovanligheterna. Den naturliga förändringen (födda minus döda) har varit i regel negativ under hela 2000-talet.

Inrikes flyttnetto varierar, och har haft en starkt positiv uppåttrend under 2000-talet, även om inrikes flyttnetto var svagt negativt år 2022.

Källa Stora Flytt- och boendestudien (Kairos Future)

2 Analys

September 2023 gav Östhammars kommun Svefa i uppdrag att genomföra en analys av bostadsmarknaden inför aktualiseringen av kommunens bostadsförsörjningsplan.

Analysen i sin helhet biläggs detta dokument och nedan följer en koncentrerad sammanfattning.

Av sammanfattningen framgår att det är många faktorer som påverkar bostadsmarknaden på kort och lång sikt. Det finns en påtaglig risk att göra sig skyldig till en grov förenkling genom att lyfta fram enskilda faktorer eller enskilda lösningar. Därför väljer vi att belysa just komplexiteten under avsnitten 2.1 – 2.12 nedan.

2.1 Nuläge bostadsmarknaden

- Svensk ekonomi är mycket svagare än normalt
- Kraftigt höjd ränta vilket lett till en bred nedgång på bostadspriserna
- Osäker bostads- och nyproduktionsmarknad
- Inbromsning av bostadsbyggandet
- Mycket svag efterfrågan på nyproduktion
- Svag positiv marknadstro bland hushållen

2.2 Demografisk utveckling

- Befolkningsstillväxt 5% under de senaste 10 åren i Östhammars kommun
- En åldrande befolkning
- Befolkningsprognos 5-6% de kommande 10 åren
- Den äldre befolkningen väntas växa mest
- Positivt flyttnetto
- Flest inflyttare är i 20års- och småbarnsåldern

2.3 Arbetsmarknad, inkomst och utbildning

- Tillverknings- och utvinningsindustrin dominerar
- Låg arbetslöshet
- En lägre andel av den arbetsföra befolkningen med eftergymnasial utbildning
- Något lägre medelinkomster
- Stora industrisatsningar de kommande femton åren (slutförvar kärnbränsle, nyöppning av järnmalmgruva och en flygbränslefabrik). Detta kan skapa ett stort kompetensförsörjningsbehov samt ett tryck uppåt i medellönen.

2.4 Bostadsbestånd och nyproduktion

- Hög andel småhus /äganderätt
- Hög andel små lägenheter (enrummare och lägenheter med två rum och kök)
- Flyttströmmar hyres- och bostadsrätter främst i tjugoårsåldern. I 30- och 40årsåldern sker flyttströmmarna främst till äganderätter.
- Många äldre bor kvar i småhus. Möjligen i brist på alternativ.

- De senaste tio åren har 762 nya bostäder tillkommit med en jämn fördelning mellan småhus och lägenheter

2.5 Privatbostads- och hyresrättsmarknaden

- Prisuppgången de senaste tio åren är 80% för småhus och bostadsrätter
- Snittpriset för en bostadsrätt de senaste tolv månaderna är kkr 18 / kvm. Motsvarande genomsnittspris för småhus är kkr 22.
- Priset backade med 12% under tolv månadersperioden 2206/2306.
- Tomtmarken kostade ca kr 450 / kvm.
- Utropspriset för bostadsrätter under 2023 var ca kkr 41 /kvm
- Vakansgraden var mycket låg i den allmännyttiga bostadsstiftelsen med en genomsnittlig kötid om ca 2,5 år.
- Genomsnittshyran var kr 750 – 1040 per kvm /år.

2.6 Geografisk analys av tätorterna

- Det finns åtta tätorter, varav fem har fler än 300 invånare
- Östhammar är störst och har över fem tusen invånare och har flest flerfamiljshus i kommunen.
- Gimo är näst störst med högst andel invånare som bor i lägenheter
- Alunda har störst befolkningstillväxt
- I Österbybruk minskar andelen barn- och unga
- I Öregrund uppfördes en stor andel av bostäderna före 1920

2.7 Mått på bostadsbrist

- En betydligt högre andel av hushållen i Östhammars kommun har en ansträngd boendeekonomi jämfört med riksgenomsnittet
- Andelen trångbodda är dubbelt så högt jämfört med riksgenomsnittet. Men det är inte säkert att det är ekonomin som driver trångboddheten. Något sådant samband har inte konstaterats. Det kan vara en brist på alternativ snarare.

2.8 Bostadsbehov för olika grupper

- Råder brist på bostäder för unga, studenter och nyanlända
- Brist på bostäder för unga kan drivas av brist på hyresrätter
- För närvarande har Östhammars kommun en balans mellan behov och utbud av bostäder för äldre och funktionsvarierade. Samtidigt har kommunen en åldrande befolkning. Det kan därför finnas skäl att planera för ett större behov i framtiden.

2.9 Efterfrågan på bostäder

- Det råder ett underskott på bostäder.
- Det bedöms finnas ett behov av bostäder i lägre prisklass, främst bostads- och hyresrätter.
- Bland målgrupperna äldre och bland småbarnsfamiljer är underskotten störst.
- Kommunen har ett attraktivt läge – med unika fördelar som närhet till vatten, en stark arbetsmarknad, vacker natur och en trygg närmiljö
- Det finns också faktorer att arbeta med för att kommunen ska växa. Det är bl.a. kvalitén i skolan, va-kapaciteten och kommunikation/infrastruktur

2.10 Bostadsbehov

- Vi har bedömt behovet efter Boverkets modell.
- Kommande tio åren väntas drygt 70 hushåll tillkomma årligen. Bostadsbyggnadsbehovet uppskattas till mellan 800 – 900 bostäder fram till år 2032.
- För närvarande ligger nyproduktionen under behovet. Samtidigt stärks förutsättningarna de kommande åren för att öka produktionen (VA-utbyggnad, ökad planberedskap och förtätning är några exempel på insatser som genomförs f.n.)

2.11 Vad händer med flyttmönster och boendepreferenser nu och framåt?

Under 2023 deltog Östhammars kommun som en av 17 kommuner i ”Den stora flytt- och boendestudien”. Studien genomfördes i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner och Kairos Future.

I studien genomlysas Östhammars kommuns förutsättningar och framtid som attraktiv boendekommun. Rapporten i sin helhet ligger som bilaga till detta program. I detta stycke redovisas några av de slutsatser kommunen tar med sig i sitt arbete med att säkra en god planering och bostadsförsörjning.

Östhammar, som är en mindre kommun strax utanför storstad (Stockholm) och större stad (Uppsala, Gävle), behöver säkra sin plats som en trygg kommun.

Östhammar har spännande möjligheter både i rollen som förväntat expansiv lokal arbetslivsspecialist med stort behov av industriteknisk kompetens, och i rollen som kransbygd till en mycket expansiv större stad med en stor tjänstearbetsmarknad. Möjligheterna att dra nytta av möjligheterna bygger helt och hållet på Östhammars förmåga att vara en attraktiv plats och att locka inflyttare till kommunen.

Flyttar och preferenser i olika livsfaser

Översikt över mest särskiljande dragen för varje livsfas

Livsfas	Ålder (ca)	Flyttmotiv	Plats-preferenser	Bostads-preferenser	Kommun som gynnas
Första frihetsfasen	18-26	Flytta hemifrån, studier, prova något nytt, minskade restider, bättre framtidsutsikter	Utbildningsmöjligheter, nöjesutbud, många unga, co-working, restauranger/caféer	Möjlighet hyra ut, "smart", nybyggd och modern, bilpool, billig	Storstäder och större städer, t. ex: Solna, Sundbyberg, Uppsala, Malmö, GBG, Umeå
Ansvarsåren	27-44, Medföljande 0-17	Barnvänligare plats, bättre livskvalitet, flytta ihop, nytt arbete, bättre bostad	Nära till förskolor/skolor, bra skolor/förskolor, barnvänligt, bra arbets- och utbildningsmöjligheter	Stor yta, plats jobba hemifrån, odlingsmöjligheter, "smart", möjlighet hyra ut	Kransbygd till storstad och större stad, t. ex: Trosa, Vellinge, Staffanstorp, Svedala, Nykvarn
Andra frihetsfasen	45+	Bättre livskvalitet, närmare barn/barnbarn, billigare bostad, attraktiv plats, dröm	Nära vatten, nära natur, lugnt, låg risk för ras, skred, erosion pga klimat, vackert	Balkong/veranda, snabbt pålitligt internet, fin trädgård/uteplats, tyst, lite insyn	Kommuner med stilla charm med vatten, t. ex: Trosa, Borgholm, Båstad, Sotenäs

Ur kompetensförsörjningsperspektivet är det viktigt att Östhammar kan vara attraktivt för en lite yngre grupp av flyttare.

Myset gör entré som basfaktor för bostadsattraktivitet

De viktigaste bostadskvaliteterna 2015 och 2023.

År	Ägenhet	Radhus	Villa
2023	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning Balkong/veranda Bra läge Ljust och fräscht Tyst Mysig Bra förvaringsmöjligheter 	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning Balkong/veranda Ljust och fräscht Tyst Fin trädgård/uteplats Mysig Bra förvaringsmöjligheter 	<ul style="list-style-type: none"> Fin trädgård/uteplats Bra planlösning Mysig Bra läge Tyst Ljust och fräscht Bra förvaringsmöjligheter
	<ul style="list-style-type: none"> Balkong/veranda Bra planlösning Bra läge Ljust och fräscht Tyst Platsen bostaden är belägen Ej renoveringsbehov 	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning Ljust och fräscht Balkong/veranda Tyst Bra läge Fin trädgård/uteplats Platsen bostaden är belägen 	<ul style="list-style-type: none"> Fin trädgård/uteplats Bra planlösning Tyst Bra läge Platsen bostaden är belägen Balkong/veranda Ljust och fräscht
2015	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning Bra läge Ljust och fräscht Tyst Platsen bostaden är belägen Ej renoveringsbehov 	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning Ljust och fräscht Balkong/veranda Tyst Bra läge Fin trädgård/uteplats Platsen bostaden är belägen 	<ul style="list-style-type: none"> Fin trädgård/uteplats Bra planlösning Tyst Bra läge Platsen bostaden är belägen Balkong/veranda Ljust och fräscht

För att locka unga och barnfamiljer att bosätta sig i kommunen är det särskilt viktigt att stärka nöjdheten med grundskolan och att en större andel har behörighet till gymnasiet efter att de slutat nian.

Barnens och de ungas behov är viktigt för kommunen att ta hänsyn till. Det behöver märkas tydligare med avseende på exempelvis trygghet, möjligheter till en meningsfull fritid, kulturutbud och möjligheter att transportera sig mellan hemmet och förskola/skola.

För att möta framtida kompetensbehov har kommunen valt att prioritera följande målgrupper för det fortsatta bostadsexploateringsarbetet:

Slutsatser för Östhammar: prioriterade målgrupper för kommunen

Yngre teknisk kompetens

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **yngre teknisk kompetens** är att Östhammar erbjuder en arbets- och bostadskarriär med möjlighet att rota sig på platsen.
- Gruppen flyttar ofta till en lägenhet men en villaflytt hägrar på lite sikt. En funktionell plats som ändå är lugn och naturnära är idealet, vilket också speglar bostadsidealet, där läget är viktigt. En mainstreambostad* av högre standard attraherar gruppen.
- På ett jobb är en bra lön och utvecklingsmöjligheter med bra balans arbete/fritid A och O.

Närbarnfamiljer

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **närbarnfamiljer** är att Östhammar erbjuder den plats och bostad föräldrarna drömt om som uppväxtmiljö för barnen.
- Centralt för detta är, vid sidan av bra förskolor och skolor, en mysig och rejäl bostad, idealet är lugnt och naturnära men ändå med tillgång till urbant utbud. Bostadsarketyperna mainstreambostaden, avskilda, men även sociala bostaden* attraherar gruppen.
- Möjlighet till distansarbete är helt avgörande för gruppen, som lär jobba i Uppsala eller Stockholm.

Välfärdskompetens

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **välfärdskompetens** är att Östhammar erbjuder en trygg plats med prisvärt och mysigt boende.
- Välfärdskompetensen är starkt trygghetsorienterad och sätter en mysig miljö mycket högt. Bostadsarketyperna mainstreambostaden, avskilda, men även sociala bostaden* attraherar gruppen.
- På arbetsplatsen är relationer och välbefinnande i fokus, där det är viktigt med en bra chef och inte för mycket stress på arbetet.

2.12 Den regionala utvecklingsstrategin

Östhammars kommun har en viktig roll att spela i det regionala utvecklingsarbetet.

I det här bostadsförsörjningsprogrammet har vi satt särskilt fokus på att bidra till ett hållbart växande Uppsala län. Där förstärker och utvecklar vi trygga och attraktiva livsmiljöer med god tillgänglighet och bostäder efter behov. ”Vi har en livskraftig miljö och natur, där länet bidrar till den ekologiska återhämtningen samtidigt som vi är långsiktigt växande.

En regional hållbar samhällsplanering och infrastruktur gör att länet står långsiktigt robust och har en god förmåga att hantera påfrestningar . I Uppsala län tillgodoser vi både nuvarande och kommande generationers behov.”

Vi ortsutvecklingsinsatser stärker vi även det regionala arbetet med ”säkra och attraktiva städer och livsmiljöer.

I takt med att Östhammars kommun växer krävs samordning för att säkra en god bebyggd miljö med bostäder och lokaler efter behov . ”Den fysiska livsmiljöns utformning har stor betydelse för länets miljöpåverkan samt invånarnas hälsa och välbefinnande, varför det är viktigt att beakta hur våra fysiska och sociala miljöer är planerade. Det är av vikt att våra livsmiljöer är utformade efter invånarnas olika behov, värnar vår natur och kulturmiljöer samt främjar hälsa.”

3 Målsättning

3.1 Kommunala verktyg för bostadsförsörjning

Det finns ett antal verktyg som en kommun kan använda sig av för att skapa goda bostäder och bra boendemiljö.

Vissa är självklara och används redan idag, andra är mindre utnyttjade men borde på ett tydligare sätt ingå i strategierna som medel att främja en väl fungerande och attraktiv bostadsmarknad i Östhammars kommun.

Kommunens *planmonopol* är centralt för möjligheterna att bedriva lokal bostadspolitik och att planera goda bostadsområden. Med stöd av det kommunala planmonopolet enligt plan- och bygglagen (PBL), har kommunen det samlade ansvaret för arbetet med översiktsplaner och detaljplaner, vilket i sin tur styr användningen av mark, vatten och bebyggelseutvecklingen i kommunen. Genom detta kan kommunen bestämma när och var en utbyggnad ska ske samt hur bebyggelsen ska utformas. Planmonopolet innebär dock inte att kommunen måste genomföra allt planarbete själva. Att ta hjälp av aktiva intresserade byggbolag kan både öka kompetensen och effektivisera processerna. Kommunen måste dock ha tydliga spelregler för hur ett deltagande i planarbetet ser ut och behandla alla byggbolag lika.

Översiktsplanen beskriver hur markanvändningen bör se ut och pekar ut möjliga utbyggnadsområden för bostäder. Det första steget mot en god bostadsplanering tas i kommunens översiktsplan som är en långsiktig strategi för utveckling av kommunens mark- och vattenområden. Där anges var nya bostadsområden bör placeras och vilken utvecklingsriktning för bebyggelsen som kan bli aktuell. Översiktsplanen utgör därmed också ett underlag för en god markberedskap. Östhammars kommuns översiktsplan antogs år 2023 och är vid sidan av detta dokument kommunens viktigaste strategidokument för bostadsplaneringen.

Kommunens markinnehav är en strategisk resurs för planeringen och förutsätter även att en aktiv markpolitik bedrivs. Kommunens inriktning vad gäller utveckling och förvaltning av kommunalt markinnehav samt eventuell satsning på nya strategiska markköp påverkar möjligheterna för kommunen att kunna styra bostadsbyggandet.

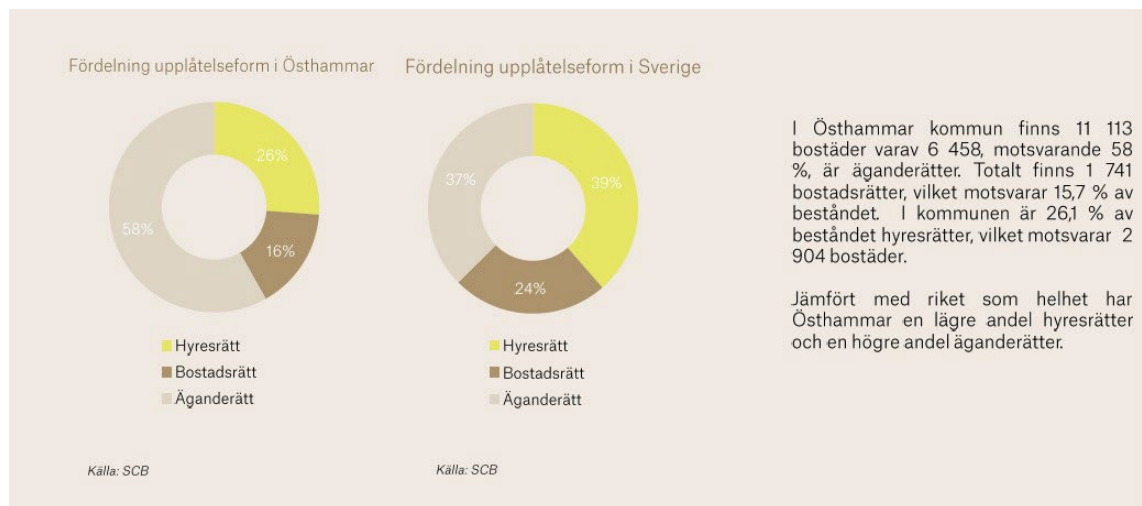
Kommunen kan styra exploateringen till önskad inriktning genom markanvisningsavtal och exploateringsavtal. Tillsammans med detaljplaner kan dessa instrument också användas för att få ett så varierat bostadsutbud som möjligt. När kommunal mark planläggs och tilldelas exploatör kan kommunen ställa särskilda villkor som styr inriktningen på bostadsbyggandet. Genom att differentiera markpriserna utifrån läge och önskad upplåtelseform kan kommunen påverka inriktningen på bostadsbyggandet

God planberedskap genom antagna detaljplaner är en förutsättning för bostadsplaneringen. De områden som pekas ut i översiktsplanen och dess fördjupningar och som politiken prioriterat utifrån mål och riktlinjer för en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen bör prioriteras. Arbetet med en detaljplan ligger sedan till

grund för att bevilja bygglov. Planprocessen följer den i PBL reglerade processen som i Östhammars kommun (och även i de flesta andra kommuner) tar mellan 1,5-2 år att nå antagande i bygg- och miljönämnden/kommunfullmäktige.

I kommunens budget avsätts medel för de investeringar som behövs för att genomföra planen.

Östhammars kommun har ett allmännyttigt kommunal bostadsstiftelse, Stiftelsen Östhammarshem. Stiftelsen förvaltar cirka 2.000 hyresrätter. Det gör stiftelsen till den i särklass största bostadsfastighetsägaren i kommunen.

Östhammars kommun har en ambition att växa. Med en allt större andel äldre i kommunen betyder detta att ett starkt positivt flyttnetto blir en viktig indikator för kommunens utvecklingsarbete (och i förlängningen förmågan att kompetensförsörja såväl välfärd som lokalt näringsliv). Därför har följande inriktning pekats ut för det kommunala mark- och exploateringsarbetet:

1. Ökad inflyttning till Alunda och till Östhammar
2. Öka antalet färdigställda bostäder
3. Säkerställa lagakraftvunna detaljplaner för bostäder och kommersiellt ändamål utifrån identifierade behov och utvecklingsplaner

3.2 Särskilda grupperns behov

Förutsättningarna varierar för olika grupper av hushåll på bostadsmarknaden. De grupper som har svårare än andra att få tillgång till en bostad är särskilt äldre, unga, studenter, nyanlända och personer med funktionsnedsättning. Östhammars kommuns bostadspolitik måste tillgodose alla medborgares och kommande medborgares behov.

Det är till stor del marknaden som styr bostadsbyggandet i en kommun. Samtidigt kan en kommun, bl.a. genom allmännyttan, påverka förutsättningarna för bl.a. resurssvaga

grupper ("Bostad sökes - slutrapport från den nationella hemlöshetssamordnaren", S 2014-2019).

3.2.1 Äldre

Äldre kommer framöver att utgöra en allt större grupp i Östhammars kommun. Med stigande ålder följer särskilda behov i bostaden och närmiljön. Äldre vill gärna bo kvar i sina bostadsområden, men är i behov av bättre tillgänglighet. Man vill ha möjligheten att kunna byta ut villan mot t.ex. en marklägenhet inom det egna bostadsområdet.

Att kunna bo kvar i sitt bostadsområde är en viktig social aspekt.

Äldre har, liksom alla andra ålderskategorier, olika behov av bostäder beroende på hur livssituationen ser ut. Många bor kvar hemma men har stöd av hemtjänst. När man behöver mer stöd kanske man bor på seniorboende, trygghetsboende eller omvårdnadsboende.

Seniorboende och trygghetsboende är olika typer av ordinärt boende, det vill säga ett boende som kan hyras eller köpas på den öppna marknaden utan biståndsbedömning. Gemensamt är att lägenheterna har god tillgänglighet och att det finns någon form av gemensamhetslokal i huset. I trygghetsbostäder är lägenheterna förbehållna äldre personer över 65 år och har även en tillgång till personal under vissa tider.

Omvårdnadsboende är en enhetlig benämning på de särskilda boendeformer för äldre som kräver en biståndsprövning och ett beslut från kommunen. Fler seniorbostäder behövs på landsbygden för att de äldre ska kunna bo kvar på hemorten och att andra hushållskategorier ska få tillgång till befintliga småhus istället för att förlita sig på nyproduktion. Seniorer är en nyckel till flyttkedjor vilket innebär att bristen på lämpliga bostäder för seniorer har betydelse för hela bostadsmarknaden. Det befintliga bostadsbeståndet har i nuläget omfattande brister vad avser ändamålsenliga och tillgängliga lägenheter för äldre/seniorer. Det är därför rimligt att anta att särskilt målgruppsanpassade konceptboenden skulle kunna ha en given plats på marknaden.

3.2.2 Unga och studenter

Ungas/studenters situation på bostadsmarknaden är bland annat beroende av utbudet av lämpliga bostäder samt möjligheten att kunna efterfråga önskad bostad med tanke på prisläget. Gruppen är blandad men har som grupp oftast sämre ekonomiska förutsättningar än många andra i konkurrensen om små lägenheter. Oftast eftersträvas bostäder i goda pendlingslägen och där konkurrerar gruppen med andra ekonomiskt starkare grupper.

3.2.3 Nyanlända

Antalet nyanlända har minskat kraftigt de senaste åren bland annat på grund av att färre får uppehållstillstånd och senaste årets pandemi. Sverige har tidigare tagit emot många flyktingar och har arbetat för att kunna erbjuda de som kommit till landet en bra tillvaro.

När asylsökande fått uppehållstillstånd behöver de en bostad och kommunen har avtal om att tillhandahålla ett visst antal platser per år.

Det är svårt att planera vilken storlek på boendet som behövs men då det blivit något lättare att få tag i bostäder är nuvarande mottagning hanterbar. När personer har fått permanent uppehållstillstånd följer de nyanlända samma flyttmönster som gäller för inrikesfödda, det vill säga att en viss procent flyttar till storstadsregioner för möjligheterna att få arbete och för den sociala situationen.

Kommunens verksamhet för ensamkommande barn är idag väldigt liten.

3.2.4 Personer med funktionsnedsättning

Kommunen har skyldighet att tillhandahålla bostäder till de personer med funktionsnedsättning som fått beslut om särskild service enligt Lagen om stöd och service (LSS) och Socialtjänstlagen (SoL). Det finns två typer av bostäder som kommunen har ansvar för: gruppboende och serviceboende.

Gruppboende är till för personer med omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och där personal finns tillgänglig dygnet runt. Det är en liten grupp av bostäder om 4-6 lägenheter grupperade kring gemensamma utrymmen.

Serviceboende är en mellanform mellan eget boende och gruppboende. Om det finns flera serviceboenden i ett bostadsområde ska det finnas gemensamma utrymmen för service och gemenskap i närheten av dem. Bostäderna ska vara integrerade i ett bostadsområde.

Utöver ovanstående kan kommunen även anvisa särskilt anpassad bostad för vuxna, som är en bostad med viss grundanpassning men utan fast bemanning.

3.3 Bostadspolitiska mål för Östhammars kommun

Östhammars kommun har formulerat sju mål för sin bostadspolitik. Dessa är:

- i. Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt
- ii. Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värdena i skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer
- iii. Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet
- iv. Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort
- v. Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god bostadsplanering
- vi. Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden
- vii. Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden

4 Åtgärder

Inom vart och ett av målområdena har åtgärder formulerats. Dessa åtgärder ska i genomförandefasen fördelas på ansvariga verksamheter och enheter inom nämnder och förvaltning.

4.1 Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt

I det långsiktiga strategiska arbetet med, t. ex. översiktsplan, planreserv och strategiska markförvärv ska befolkningstillväxt möjliggöras.

Befolkningstillväxten de senaste tio åren har varit ca 4,6%.

Genom att kommunen aktivt förädlar sina miljöer och driver fram nya attraktiva bostäder investerar kommunen i en ökad tillväxttakt. Särskild fokus ska läggas på yngre personer inom de tre prioriterade målgrupperna (se avsnitt 2.11 ovan).

4.2 Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värden med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer

Östhammars kommuns styrka attraktiva livsmiljöer inom nära avstånd till arbete, studier och friluftsliv .

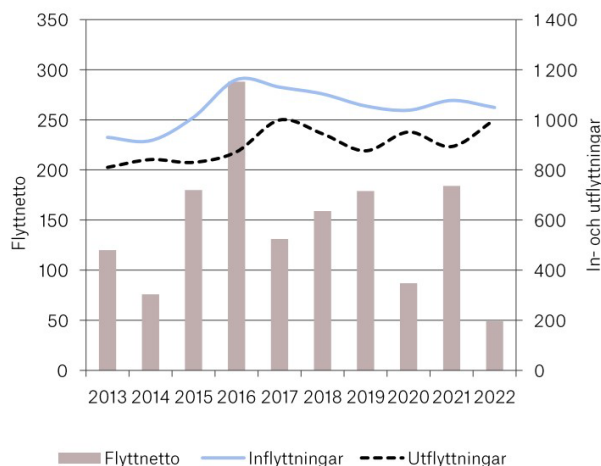
Inom kommunen kan man välja att bo sjönära , i skärgården, i bruksmiljö eller i en småstad. Miljöerna ska utvecklas på sina egna premisser för att bibehålla kvalitet, samtidigt som nytillskott ska förstärka det genuina.

I Östhammars kommun är det nära till allt och genom att stärka kommunikation och tillgången till bredband kan de upplevda avstånden minskas. På så vis blir Östhammars kommun än mer attraktivt

4.3 Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet

Nyproduktion av bostäder frigör bostäder i det befintliga beståndet vilket gynnar debutanter och ekonomiskt resurssvaga grupper på bostadsmarknaden genom att det uppstår flyttkedjor. Av detta resonemang följer att nyproduktionen kan tjäna ett viktigt syfte både om den riktar sig direkt till de utpekade prioriterade målgrupperna (2.11), likväl som om nyproduktionen riktar sig till målgrupper som idag bor i bostäder som efter en överlåtelse kan vara attraktiva för samma målgrupp.

Genom att bl.a. markanvisa kommunala detaljplaner i attraktiva marknadslägen respektive variera utbudet vill kommunen stimulera en ökad nyproduktion av objekt till utpekade målgrupper.

De senaste tio åren har ca 10 500 personer flyttat till kommunen, samtidigt som ca 9 000 flyttat från kommunen. Det blir ett genomsnittligt flyttnetto om ca 150 personer. De stora åldersgrupperna som flyttar till kommunen är personer i åldern 23-33 år.

4.4 Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort

Traditionella värden, såsom goda kommunikationer, bra service och infrastruktur ska alltid kombineras med närmiljöer av hög kvalitet för att förbättra marknadsförutsättningarna .

4.5 Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god bostadsplanering

Ett markinnehav på strategiska platser ger större utrymme till att råda över kommunens utveckling och ger bättre möjligheter att skapa planeringsberedskap för bostäder

4.6 Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden

Den kommunala bostadsstiftelsen är en viktig aktör på bostadsmarknaden och ska bidra till bostadsförsörjningen genom god förvaltning men också nyproduktion med god ekonomi och kvalitet.

Stiftelsen Östhammarshem ska även underlätta kommunal lokalplanering.

4.7 Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden

Östhammars kommun ska arbeta tillsammans med fastighetsägare , mäklare, byggbolag, bostadsföretag och andra aktörer på bostadsmarknaden för att ha aktuell kunskap, ge god service och stimulera utvecklingen

Kärnbränsleförvar

Placering: Söderviken, nära Forsmark

Avser: Slutförvar för 12 000 ton använt kärnbränsle. Byggs på 500 m djup. Tunnlar ska uppgå till 60 km. Planerad byggstart under 2020-talet och klar för drift 10 år senare. Fullt utbyggt ca 2080-talet.

Investering: 13 mdkr

Bemanning: Upp till 400 vid bygg och 250 vid drift

Utbyggnad av SFR

Placering: Forsmark

Avser: Utökning av lagret för lågaktivt avfall. Dagens anläggning rymmer 63 000 m³ och är tänkt att utökas med ytterligare 117 000 m³. Planerad byggstart hösten 2024

Investering: 4 mdkr

Bemanning: Upp till 200 vid bygg och 25 vid drift

Flygbränslefabrik

Placering: Forsmark

Avser: SAS, Vattenfall, Shell och LanzaTech undersöker möjligheten världens första storskaliga produktionsanläggning för syntetiskt flygbränsle. Förutsatt ett investeringsbeslut kan produktionen starta 2027.

Investering: 800 miljoner €

Bemanning: 50 arbetstillfällen

Fossilfri gruva

Placering: Dannemora

Avser: Planering av återöppning av gruvan som ska förse europeiska marknaden med ca 1,1 miljoner ton koldioxidfri malm årligen. Ambition att inleda produktion år 2025.

Investering: 4 mdkr

Bemanning: Ca 200 lokala arbetstillfällen (ink underleverantörer).

Stora industrietableringar i Östhammars kommun de kommande femton åren ställer krav på kompetensförsörjning, samordning och samarbeten. Östhammars kommun är aktiva för att bidra till att satsningarna ges goda förutsättningar och till att ge dagens och morgondagens kommuninvånare en bostad.

5 Bilagor

Stora flytt- och boendestudien, Kairos Future 2023

Bostadsmarknadsanalys inför Bostadsförsörjningsprogram, Svefa 2023